

در **دویست سال** اخیر، کشور ما علاوه بر **استبداد داخلی** با سیاست های دولت های **استعمارگر غربی** (اروپا و آمریکا) روبه رو بوده است. در این مدت طولانی، مردم ایران با **ظلم و ستم داخلی و خارجی** به مبارزه پرداختند که سرانجام به **انقلاب اسلامی** منجر شد در این **انقلاب**، مردم ایران به جای دنباله روی از **فرهنگ بیگانگان** به **فرهنگ و هویت اسلامی خود بازگشتند** و با بهره گیری از ارزش های دینی خود، **خواستار استقلال، آزادی و جامعه ای اسلامی** شدند. **امروزه آرمان های انقلاب اسلامی الهام بخش مسلمانان جهان قرار گرفته است.**

امت و هویت اسلامی

امت اسلامی **جمعیت بزرگی** است که میان آنها با مرزهای جغرافیایی و سیاسی، **فاصله نمی افتد** افراد یک امت، **با انسجام، اتحاد، همدلی و همکاری**، آنها با مرزهای جغرافیایی و سیاسی، **فاصله نمی افتد** یک **پیکره واحد** را تشکیل می دهند. این **پیکره واحد**، هدف و ارزش های **واحدی** داشته و در تاریخ، سرنوشت و آینده یکدیگر، **شریک هستند**. یکی از اهداف **پیامبر اسلام پس از بعثت**، **تشکیل امت واحد اسلامی بود**؛ امتی که باید با تلاش و **مجاهدت دائمی**، **بر قدرت**، **پیشرفت و عظمت خود بیفزایند** تا، در عصر جدید «**تمدن نوین اسلامی**» را برپا کنند، امت اسلامی در **کشورهای مختلف**، باید در **مواجهه با دشمن مشترکشان**، یعنی **استکبار جهانی**، رقابت ها و اختلافات را **کنار گذارد** و با یکدیگر **متحد باشند**.

درس ۱۹ ارزش ها و کارکردهای خانواده

تشکیل خانواده

نقطه ی شروع بنیان خانواده **ازدواج** است. ازدواج یک (نکاح) **پیمان الهی** است که به وسیله آن یک زن و مرد در **زندگی باهم شریک و متحد** می شوند و خانواده ای را **تشکیل می دهند**. **تمایل** به تشکیل خانواده و داشتن فرزند در **نهاد انسان گذاشته شده** و تشکیل زندگی خانوادگی، **امری طبیعی و فطری** بر اساس **نظام خلقت** است.

ارزش ها و کارکرد های خانواده: الف)

الف) رشد کمالات انسانی

خانواده واحد بنیان جامعه و کانون رشد و تعالی انسان است. زن و مرد، همچون دو بخش از یک تصویر **تصویر** هستند که با ازدواج، یکدیگر را تکمیل می کنند. **زندگی مشترک** با تمام فراز و نشیب های مختلف آن، می تواند سبب **تقویت معنویت و اخلاق پسندیده** زن و مرد مانند **صبر**، گذشت، **تلاش برای کسب روزی حلال**، تربیت خود و فرزندان، مدیریت نیاز های خانواده و همچنین **ایجاد آرامش** در محیط زندگی شود.

ب) فرزندآوری و تجدید نسل

یکی از مهم ترین **کارکردهای** خانواده در طول تاریخ، **فرزند آوری** بوده است. فرزندآوری علاوه بر **تقویت بنیان** خانواده موجب می شود که **نسل انسان** باقی بماند و **تداوم** پیدا کند. با تولد فرزندان خانواده **توسعه می یابد** و مستحکم می شود. بدنیآ آمدن فرزندان، موجب **نشاط و سرزندگی** اعضای خانواده و خویشاوندان **برکت ها و فواید** زیادی دارد.

اولین شرط بقای هر جامعه ای، جمعیت آن است و بدون وجود **جمعیت کافی** در یک جامعه، فعالیت های آن دچار **اختلال** می شود. در صورتی که جمعیت یک جامعه **منقرض** گردد، آن جامعه **نابود می شود** و از بین می رود.

ب) حمایت و مراقبت

محبت: نیاز به مهر و محبت یا نیاز عاطفی از نیاز های **اساسی** انسان است. **خانواده** مهم ترین کانون حمایت و مراقبت عاطفی از **افراد** است.

مهر و محبت والدین به یکدیگر و به فرزندان موجب **آرامش** در کانون خانواده می شود.

کودکان از سال های **نخستین** زندگی خود در **آغوش** گرم پدر و مادر با **مهربانی** آشنا می شوند و با پرورش یافتن در دامن آنها **مهربانی** و از **خودگذشتگی** و نیکوکاری را می آموزند.

مراقبت:

اعضای خانواده از یکدیگر مراقبت می کنند.

نوزاد انسان در آغاز زندگی توانایی برطرف کردن نیازهای زیستی و بدنی خود را **ندارد** و تا مدت زیادی پس از

تولد همچنان ناتوان است. بنابراین، **کودک** برای **ادامه** ی زندگی خود به مراقبت **نیاز دارد**.

از سوی دیگر، انسان ها در **دوره** ی **سالمندی** نیز دچار **ضعف و ناتوانی** می شوند و بدون مراقبت، **قادر نیستند** خود

را به خوبی اداره کنند.

علاوه بر دوره ی کودکی و سالمندی، **در میانه** ی این دو دوره نیز **اعضای خانواده** در شرایط مختلف مانند **بیماری**

یا حوادث به مراقبت **مهربانانه و بی منت** از یکدیگر **نیاز پیدا می کنند**.

رفع نیازهای مادی:

اعضای خانواده به خوراک، **پوشاک**، مسکن و وسایل زندگی **نیاز دارند**. یکی از کارکرد های مهم خانواده، **حمایت**

اقتصادی یا **رفع نیازهای مادی** اعضای خانواده است. **رفع** نیازهای مادی و اقتصادی خانواده بر عهده سرپرست

خانواده، یعنی **پدر** است.

زنان نیز از روزگاران گذشته تا کنون، با فعالیت های خود در **خانه یا خارج** از آن، یاری رسان **اقتصاد** خانواده

بودند.

ت(تربیت اعضای خانواده:

هر فرد در جامعه بر اساس **فطرت پاک و الهی** متولد می شود و برای آنکه بتواند در جامعه رشد و زندگی

کند، باید با عقاید، ارزش ها و **هنجارهای صحیح آشنا** شده و به عبارت دیگر، **شیوه ی زندگی** کردن در جامعه را

بیاموزد.

خانواده یکی از مهم ترین بستر های **تربیت انسان** است و **والدین** وظیفه ی مهم **اخلاقی**، معنوی و دینی فرزندان را بر عهده دارند. یک خانواده ی **سالم** می تواند در دامن خود فرزندان **مومن**، عالم و پاینده به آداب و اصول اخلاقی تربیت کند. پدر و مادر نیز در **جریان های زندگی** و فراز و نشیب ها آن، **تربیت و تعالی می یابند**.

درس ۲۰ آرامش در خانواده

اگر خانواد ای بتواند **وظایف** خود را به خوبی **انجام دهد**، می توان از آن به عنوان **خانواده ای متعال** یاد کرد. به عکس، وقتی خانواده نتواند **وظایف** خود را به خوبی انجام دهد، دچار **آسیب** شده است. در چنین حالتی، رابطه خانواده با دیگر نهاد های جامعه نیز دچار **مشکل** می شود و در نهایت، **آسیب** به همه جامعه **سرایت** می کند. **اولین** گام در راه تشکیل یک خانواده متعادل و سالم، دقت در انتخاب همسر است.

شروع زندگی مشترک

یکی از عواملی که موجب سازگاری و آرامش در خانواده میشود، انتخاب صحیح همسر است. اگر افراد در انتخاب همسر بر معیار های **نادرستی** تکیه کنند، مثلاً فقط **زیبایی ظاهری** یا **ثروت همسر** خود را در نظر بگیرند، در زندگی خانوادگی با شکست رو به رو می شوند. برخی از **صاحب نظران** معتقدند که افراد در انتخاب همسر باید به **تناسب و همگونی** خود با طرف مقابل **توجه کنند**. هر چه افراد از نظر **اعتقادات دینی**، تحصیلات، اخلاق و روحیات و وضعیت خانوادگی با همدیگر **هماهنگی** داشته باشند، زندگی شان **با دوام تر** است. از **دیدگاه اسلام**، **مهم ترین عاملی که باید در همسر گزینی به آن توجه کرد، ایمان و اعتقادات دینی افراد است.** اسلام همچنین بر **اصالت خانواده** تاکید کرده است؛ یعنی، فردی که به عنوان همسر انتخاب می شود، در خانواده ای **صالح و اهل ایمان** و تقوا پرورش یافته باشد.

اگر **جوانان** همسر خود را با **همفکری و حمایت خانواده ها** انتخاب و از تجربه های آنان استفاده کنند، از بروز بسیاری از **ناسازگاری ها** جلوگیری می شود.

سازگاری زن و شوهر در خانواده

از دیدگاه قرآن **مهم ترین هدف ازدواج برقراری آرامش و محبت** بین زن و مرد است پس از ازدواج، زن و شوهر **یاور** هم بوده سعی می کنند با **همدلی** و کمک به یکدیگر، **محبت و آرامش** را در خانواده برقرار کنند. یک همسر